



Un jòc de Florian Fay,
illustrat per Paul Filippi

RÈGLA DEL JÒC

De 2 a 4 jogaires
tre 8 ans

Pendent lo regne del rei Loís XIV, Pèire Paul Riquet, intendent de las armadas e engenhaire d'engeni, prepau-sèt son idèa de provesir l'arriala, que se ditz canal tanben, amb las aigas vengudas de la Montanha Negra... e entamenèt la bastison del Canal de las Doas Mars.

Moriguèt en 1680, mas la sieuna òbra èra pas acabada. Plan mai tard, al sègle XIXen, acabaràn del tot aquel, e en particular lo Canal lateral de Garona, que se ditz uèi Canal de Garona.

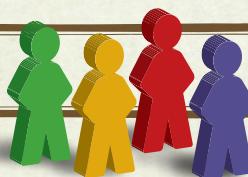
Avètz aquí l'escasença de tornar viure l'aventura de la bastison de l'òbra, seccion per seccion, de Grisolàs a Valença, al còr de Tarn e Garona.

Cada jogaire es un mestre d'òbra que dèu emplegar al mièlhs los obrièrs per bastir lo tròç d'arriala mai long. Coma responsable d'òbra, poirètz balhar d'òrdres a totes los obrièrs, mas avisatz-vos : son pas que los obrièrs de vòstra còla que vos permetràn d'obténer de Punts de Renomada dins las seccions bastidas. A vos d'espiar coma cal lo plaçament de vòstre personal tanlèu qu'una bastison s'acaba...

Lo vòstre saupre-far s'espandís al traball de las vinhas que fan lo renom dels terradors e que vos van porgrir de punts precioses al cap de la partida.

Anatz a la descobèrta dels luòcs, venètz actor de l'espandiment d'aquela polida region, e, en digne eretièr del Riquet, MARCATZ VÒSTRE NOM DINS L'LISTÒRIA...

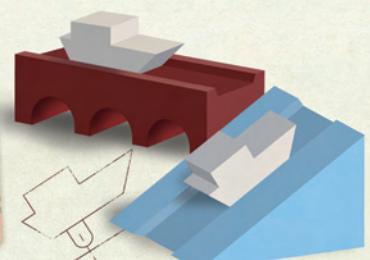
MATERIAL



- 20 peons "obrièr",
5 per cada jogaire



- 4 marcaires de marca,
1 per jogaire



- òbras d'engenhariá
"Pont-Canal del Cacòr"
e "Penta d'aiga de Montèg"
amb lo lor batèu, de juntar

- 8 peons "enclusa"

- un platèu de jòc amb pista de marca e ajudas al jòc



- 55 cartas

- 18 marcaires de bastison

- aquesta règla del jòc



TÒCA DEL JÒC

Obténer lo mai de Punts de Renomada possible per tal de venir lo melhor mestre d'òbra.

Los Punts de Renomada s'obtenon a la bastison de cada tròc d'arriala, seccion d'entre doas enclusas del Canal de Garona, d'òbras d'engenhariá sul canal o d'òbras fluvialas a l'entorn ont s'apondràn, al cap la fin de la partida, de punts ganhats mercés a las vinhas del país.

MESA EN PLAÇA

Casissètz lo platèu de jòc al centre de la taula.

Donatz a cada jogaire 5 obrièrs de la meteissa color, lo marcaire de la marca de la color correspondenta e 2 cartas.

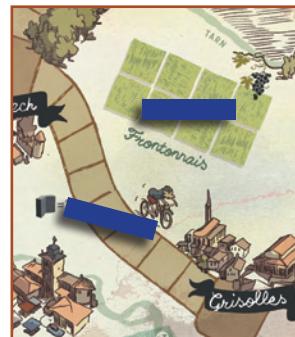
Plaçatz a costat del platèu de jòc lo demai de las cartas, plan mescladas, per far de tiradissa.

Plaçatz-i tanben los peons « enclusa », los marcaires de bastison e las òbras d'engenhariá. Installatz los marcaires de la marca sus la casa 0 de la pista.

A 4 jogaires: lo platèu tot es emplegat.

A 3 jogaires: las vinhas de Fronton son pas emplegadas.

A 2 jogaires: la seccion « Grisolles-Montèg », la zona blava per una òbra fluviala a costat e las vinhas de Fronton son pas emplegadas. Legissètz la règla especiala pel jòc a 2 jogaires a la fin d'aquel document.



Nòta: A 2 o 3 jogaires, plaçatz los marcaires de bastison sus las seccions non emplegadas del platèu per confinar l'espaci de jòc.

Per començar la partida, cal demandar « qual veguèt lo canal mai recentament ». Aquel d'aquí entamena la partida, e lo jòc se perseguís dins lo sens de las agulhas d'una mòstra.

TORN DE JÒC

Un torn de jòc se jòga totjorn del meteis biais.

Los jogaires jògan cadun son torn dins lo sens de las agulhas d'una mòstra.

Cada jogaire a 5 Punts-Accions (PA) que despartís coma vòl entre las accions seguentas:

1 PA= desplaçar un obrièr d'una casa

1 PA= jogar una carta

2 PA= desplaçar un obrièr del canal a las vinhas

2 PA= prene una carta de la tiradissa

3 PA= pausar un obrièr novèl sul canal

3 PA= bastir una òbra fluviala (casa blava)

4 PA= desplaçar un obrièr de las vinhas al canal

4 PA= bastir una enclusa

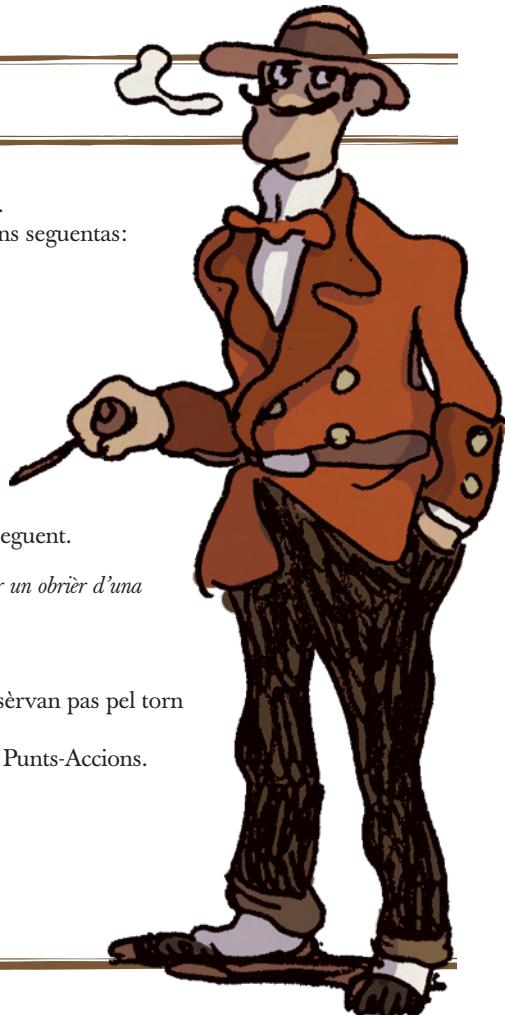
Lo jogaire qu'es al sieu torn de jogar fa totas sas accions puèi es al jogaire seguent.

Exemple: Un jogaire causís de bastir una enclusa, puèi pòt jogar una carta o desplaçar un obrièr d'una casa long del canal.

Condicions particularas:

Lo jogaire es pas forçat de jogar totes sos Punts-Accions (PA) mas mèfi, se sèrvan pas pel torn seguent.

Lo jogaire pòt jogar una meteissa accion mantun còp se o vòl e se a pro de Punts-Accions.





JOVAR DE PUNTS-ACCIONS (PA)

Detall de las accions



• Desplaçar un obrièr de 1 casa (= 1 PA)

Lo jogaire pòt desplaçar quin obrièr que siá quand es plaçat sul canal, e pas unicament los de la sieuna color.

En emplegar mantun Punts-Accions, lo jogaire pòt desplaçar un obrièr de mai d'una casa. Per aquò far, baste que la casa finala siá liura (sens obrièr ni enclusa). Las ciutats son consideradas coma de casas, e lo nombre d'obrièrs que s'i pòdon arrestar es pas limitat. Las enclusas pausadas comptan sempre per una casa.



Nota: D'un biais general dins lo jòc, lo fach que lo jogaire pòsca desplaçar un obrièr d'un autre jogaire es indicat amb lo simbòl de la crotz occitana a costat del pictograma de l'accion.



Exemple: l'obrièr violet se desplaça de 4 casas.



• Jogar una carta (= 1 PA)

Lo jogaire emplega una de las cartas que ten dins sas mans. Pren efèch còp sec. Aquela carta jogada, puèi, es sens valor.



•• Desplaçar un obrièr del canal a las vinhas (= 2 PA)

Lo jogaire desplaça un de sos obrièrs del canal cap a quina casa liura que siá d'una vinha.



•• Prene una carta de la tiradissa (= 2 PA)

Lo jogaire pren la primièra carta e la se met dins las mans.
I a pas de límit al nombre de cartas dins las mans d'un jogaire.



••• Pausar un obrièr novèl sul canal (= 3 PA)

Lo jogaire pren un obrièr de sa color dins sa sèrva e lo se pauza sus una casa blava liura del canal. Es clar que se lo jogaire a ja plaçat totes sos obrièrs, aquela accion es pas pus possibla.



••• Bastir una obra fluviala (= 3 PA)

Lo jogaire pren un dels obrièrs de sa color que demòra disponible sul canal e lo pauza sus una casa blava liura, per i bastir una obra fluviala (sèrva d'aiga, molin, restanca...).

Còp sec, lo jogaire avança son marcaire de 3 Punts de Renomada sus la pista del jòc.
L'obrièr aital casit es immobilizat fins al cap de la partida e se pòt pas mai desplaçar.
I pòt aver pas qu'un sol obrièr per cada casa blava.



•••• Desplaçar un obrièr de las vinhas al canal (= 4 PA)

Lo jogaire desplaça un de sos obrièrs dins una vinha cap a quina casa liura del canal que siá.



•••• Bastir una enclusa (= 4 PA)

Lo jogaire pren un peon « enclusa » disponible a costat del platèu per lo pausar sus una de las casas liuras d'una seccion non bastida del canal.

Alavetz lo jogaire pòt avançar còp sec son marcaire de 1 Punt de Renomada sus la pista del jòc.

Condicions particularas:

Es proïbit de desplaçar un obrièr:

- dos còps al meteis torn, levat per lo desplaçar de mai d'unas casas,
- del canal a las vinhas puèi de las vinhas al canal, dins un meteis torn,
- que se ven de jogar per la man d'un adversari just abans lo seu torn per tornar menar aquel obrièr dins la meteissa situacion coma èra al torn precedent lo de l'adversari.

Cal respectar lo nombre maximum d'enclusas entre doas ciutats, coma indicat sul platèu.

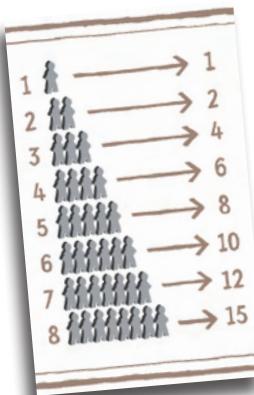
Es impossible de bastir una enclusa dins una seccion del canal que lo descompte es ja estat fach.

Nota: lo jogaire despartís sos 5 Punts-Accions coma vòl.





GANHAR DE PUNTOS DE RENOMADA



Long del canal

La tòca màger del jòc es d'obténer de Punts de Renomada. Per aquò far cal venir majoritari per una secció del canal.

Una secció del canal correspond al nombre de cases entre doas ciutats o entre una ciutat e una enclusa o entre doas enclusas.

Una secció es completa quand i a d'obrièrs sus cada casa de sa longor.

Còp sec, lo jogaire majoritari pel nombre d'obrièrs de sa color long d'una secció pòt avançar son marcaire de punts sus la pista del jòc a respècte del nombre d'obrièrs total dins la secció, en tot s'ajudar del tablèu sul platèu de jòc.

A egalitat d'obrièrs, los jogaires tocats marcan pas cap de punt, e es lo jogaire qu'a lo nombre just inferior d'obrièrs que ganha los Punts de Renomada.

Se i a totjorn egalitat al reng inferior (aquò pas que pel jòc de 4 jogaires), cap de jogaire ganha pas de Punts de Renomada.



Alavetz, cal plaçar tan de marcaires de bastison necessaris lo long d'aquela secció per tal de la barrar e indicar qu'es ja estada descomptada.

Un còp lo descompte fach e los marcaires de bastison pausats, lo jogaire qu'es al sieu torn de jogar pòt emplegar los Punts-Accions que li demòran e desplaçar los obrièrs que serviguèron al descompte.



Amb una enclusa

Al bastir una enclusa, amb las cartas o en emplegar 4 Punts-Accions, lo jogaire ganha còp sec 1 Punt de Renomada.

En pausar una enclusa, es possible qu'una secció entiera siá creada e mene al descompte. Sul platèu de jòc, lo nombre maximum d'enclusas que podèm bastir entre cada ciutat es indicat. S'una secció del canal es bastida, es pas pus possible d'i pausar una enclusa.



Amb una òbra fluviala

En pausar son obrièr sus una casa blava ont es bastida una òbra fluviala (sèrva, molin, restanca), lo jogaire obtén còp sec 3 Punts de Renomada. Mas l'obrièr i es immobilizat fins a la fin del jòc.

Se pòdon bastir pas que 4 òbras fluvialas.



Amb una òbra d'engenhariá

D'umas cartas permeton de bastir una de las doas òbras d'engenhariá del Canal de Garona: la Penta d'Aiga de Montèg e lo Pont-Canal del Cacòr de Moissac.

Aquela mena d'accion se pòt fer sonque pel jogaire qu'es en darrièra posicion sus la pista del jòc. Lo jogaire jòga sa carta e pauza l'òbra d'engenhariá a l'endreit que cal. Puèi avança còp sec son marcaire de 5 punts sus la pista del jòc. Aquí, pòt passar davant sos adversaris.



Dins las vinhas

A la fin del jòc, cal descomptar cada vinha.

Lo jogaire majoritari d'una vinha ganha tantes Punts de Renomada coma la vinha pòt conténir d'obrièrs (8 pel Frontonés, 4 pel Chasselàs, 6 pel Brulhés).

En cas d'egalitat de majoritat, cal sègre la meteissa règla que la de las seccions del canal. Es lo jogaire qu'a lo nombre d'obrièrs just inferior que ganha los Punts de Renomada. En cas de novèla egalitat al reng inferior (dins lo jòc a 4 jogaires), cap de jogaire ganha pas de Punts de Renomada.

Aital, una vinha pòt reportar pas cap de Punts de Renomada.



Sus una secció de 5 obrièrs que fa ganhar 8 Punts de Renomada, i a dos obrièrs roges, dos jaunes e un Verd. Doncas es Verd que ganha.



I pòt aver de seccions que balhan pas cap de Punts de Renomada. Aquí, Roges e Jaunes s'anullen.



En resumit, per obténer de Punts de Renomada (PR), cal :

- èsser majoritari dins una secció del canal,
- bastir una enclusa (1PR),
- bastir una obra fluviala (3PR) mas l'obrièr més i se troba immobilizat,
- bastir una obra d'engenhariá (5PR) mas per aquò far cal aver la carta especiala e se cal trobar en darreria plaça sus la pista del jòc,
- èsser majoritari dins una vinha a la fin del jòc.

FIN DEL JÒC

Quand la darreria secció del canal es descomptada, lo jòc s'arrèsta sul pic.

Puèi, cal descomptar las vinhas coma explicat çai-sus.

Lo ganhire es lo qu'a mai de punts sus la pista del jòc e aital ven lo mestre d'obra del Canal de Garona, successor del Père-Paul Riquet.

Se i a egalitat, es lo jogaire qu'a mai d'obrièrs sul canal que ganha.

Se i a totjorn egalitat, los mestres d'obra son pas diferenciats. Tornatz jogar!

LO JÒC A 2 JOGAIRES



La secció « Grisolles-Montèg », la zona blava per l'obra fluviala a costat e las vinhas de Fronton son pas emplegadas. Installatz los marcaires de bastison sus las seccions del platèu non emplegadas per tal de confinar l'espaci del jòc.

Installatz lo platèu del jòc coma explicat e fasètz aquel ajustament: un tresen jogaire « virtual » participa a la partida. Cal prene los peons « obrièr » d'una treseña color e ne pausar un sus cada ciutat del platèu e installar lo marcaire de punts de la meteissa color sul 0 de la pista del jòc.

Los dos jogaires poiràn desplaçar aqueles obrièrs coma quin autre obrièr adversari que siá. Lo tresen jogaire « virtual » poirà obténer de Punts de Renomada en fonsion de las règlas generalas.

Per bastir una obra d'engenhariá, lo jogaire « virtual » compta pas. Sufis d'èsser lo darrer dels dos jogaires sus la pista del jòc e de jogar la carta especiala.

A la fin del jòc, se lo jogaire « virtual » obten mai de punts, cap de jogaire ganha pas.



Mercejaments

L'autor merceja... Lucile qu'ensagèt, aborriguèt, endurèt e tot e tot; Cyril per ses idées pertinentas; David, per son biais de s'adaptar als canvis nombrosos de las règles al long de totes los ensages e per sos comentaris; Agnès, Michel, Françoise... los primiers ensajaires; e enfin Olivier (Grouik), Guillaume (Chifoumi), Nicolas (Fizouille) e totes los autres que l'an butat; coma Cedric (TSLeodagan) e los « protomigneurs »; los editors rencontrats; los « Petits Peupléens », los « Trictaciens » e sos amics ensajaires d'un ser (Djo & Djé; Aurélie e Guillaume...).

Ludocom merceja Ivan Jacquemard, Céline Tainturier, Alain Balay, Catherine Sciberras, las personas de la jurada del Concurs del Festenal del Jòc en Tarn e Garona; Mélanie Jeangin, Guillaume Sangoi, Brigitte Comba e totes los ensajaires de jocs del Concurs; Matthieu d'Epenoux per sos conselhs preciosos; totes los qu'an encorajada aquesta primera edicion.



LAS CARTAS



Podètz desplaçar un sol obrièr quina que siá sa color, d'un nombre de cases inferior o egal a la chifra indicada sus la carta.

Podètz completar aquel desplaçament en emplegar un Punt-Accion per casa suplementària.



Podètz desplaçar un dels vòstres obrièrs qu'es ja sul canal, ont que siá sus una casa liura del canal.



Podètz desplaçar un dels vòstres obrièrs presents sul canal cap a una casa liura de vinha.



Lo simbòl de la crotz occitana sus la carta indica que podètz desplaçar quin obrièr que siá (en comptar lo d'un autre jogaire) present sul canal cap a una casa liura de vinha.



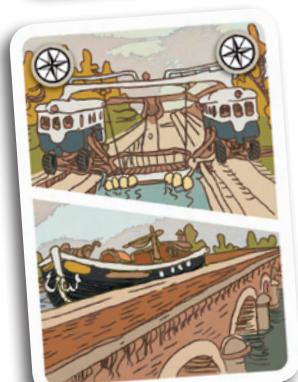
Podètz desplaçar un dels vòstres obrièrs presents dins una vinha cap a una casa liura del canal.



Lo simbòl de la crotz occitana sus la carta indica que podètz desplaçar quin obrièr que siá (en comptar lo d'un autre jogaire) present dins una vinha cap a una casa liura del canal.



Podètz bastir una enclusa sus una casa liura del canal, en respectar lo nombre maximum d'enclusas entre doas ciutats. Còp sec obtenètz 1 Punt de Renomada.



Podètz bastir una de las doas òbras d'engenhariá (lo Pont-Canal del Cacòr o la Penta d'Aiga de Montèg) se sètz darrièr sus la pista del jòc. Installatz l'òbra d'engenhariá a l'endroit previst e còp sec obtenètz 5 Punts de Renomada.